

Güzelce Mahmud Paşa Çeşmesi - Mahmutpaşa / İstanbul

Kesme küfeki taşı cephenin ekseninde sivri kemerli bir niş, kemerin üzerinde de son mısraı ebcidle 1014 (1605) tarihini veren mermer inşa kitabesi bulunmaktadır. Bülbülî mahlaslı bir şairin on dört mısradan meydana gelen sülüs hatlı kitâbe manzumesi on dört kartuşa taksim edilmiş ve bunların altına iki kartuş daha eklenerek sağdakine "Mâşallah", soldakine de "Tamir 19 Safer sene 1170" (13 Kasım 1756) ibareleri yerleştirilmiştir. Bu durum, söz konusu onarım sırasında kitâbenin bütünüyle yenilediğini göstermektedir. Kitâbeyi taçlandıran beyzî madalyonun içindeki Abdülmeccid tuğrası da çeşmenin bu hükümdar döneminde (1839-1861) bir daha onarıldığına işaret etmektedir. Sivri kemerli nişi yanlardan kuşatan ve normalde kitâbeyi de yukarıdan kavraması gereken silme çerçevenin kitâbenin bitiminde kesintiye uğraması, bu hizadan itibaren kesme taş örgünün yerini tuğla örgüye terketmesi ve ayrıca nişin içindeki kaş kemerli iki maşrapalığın arasına ampir üslûbunda dikdörtgen bir ayna taş yerleştirilmesi bu son onarıma ait olmalıdır.

BİBLİYOGRAFYA :

Tanışik, *İstanbul Çeşmeleri*, I, 58-60; M. Cavit Baysun, *Güzelce Mahmud Paşa Çeşmesi*, İstanbul 1945; Affan Egemen, *İstanbul'un Çeşme ve Sebilleri*, İstanbul 1993, s. 674; M. Baha Tanman, "Güzelce Mahmud Paşa Çeşmesi", *DBİst.A*, III, 462-463.

M. BAHA TANMAN

GÜZELHİSÂRÎ, Mustafa Hulûsî

(ö. 1253/1837)

Hanefî fakihî ve mutasavvîf.

Güzelhisar (Aydın) vilâyetine bağlı Denizli sancağının Buldan nahiyesinde doğdu. Babasının adı Mehmed'dir. Mensubu olduğu tanınmış bir seyyidler ve âlimler ailesinden dolayı Murâdî nisbesiyle de anılmaktadır.

Tahsilini, Konyalı fakih Ebû Saîd el-Hâdimî'nin oğlu Abdullah el-Hâdimî'nin yanında tamamladı. Ardından önce Buldan'da, daha sonra Aydın'da ikamet ederek öğretim ve mânevî irşad vazifesini sürdürdü. Fıkıh usulü, kelâm ve tasavvuf alanında derinleşen Güzelhisârî, Ebû Saîd el-Hâdimî'nin *Mecâmî'ü'l-ḥakâ'ik*'i ile İbrâhim el-Halebî'nin *Halebî şağîr* adlı eserine yazdığı hâşiyelerle âlimler arasında şöhret kazanmıştır. Ayrıca mensup olduğu Nakşibendî tarikatından birçok kimseye icâzet verecek kadar tasavvuf-la ileri derecede alâkası olmuştur.

Güzelhisârî Aydın'da vefat etti ve Tırekapısı Kabristanı'na defnedildi. *Hilyetü'n-nâcî* adlı eserini 1241'de (1825), *Menâfi'ü'd-dekâ'ik*'i 1246 (1830) yılında tamamladığı (Brockelmann, *GAL*, I, 478; *Suppl.*, II, 664) göz önüne alınırsa bazı kaynaklarda ölüm tarihi için verilen 1215 (1800) yılının (*Hedyyetü'l-ârifîn*, II, 454-455; *Kehhâle*, XII, 283) yanlış olduğu anlaşılır.

Eserleri. 1. *Menâfi'ü'd-dekâ'ik fî şerhi Mecâmî'î'l-ḥakâ'ik*. Ebû Saîd el-Hâdimî'nin fıkıh usulüne dair *Mecâmî'ü'l-ḥakâ'ik* adlı eserinin en güzel şerhidir ve Osmanlı medreselerinde Molla Hüseyin'in *Mir'âtü'l-uşûl*'ü yerine geçecek kadar meşhur olmuştur. Hâdimî'nin oğlu Abdullah'ın yarım kalan şerhinden de faydalanılarak hazırlanan eser basılmıştır (İstanbul 1273, 1308; Kahire 1288). *Mecelle* heyetinin kaynakları arasında yer alan *Menâfi'ü'd-dekâ'ik*, Sava Paşa'nın *İslâm Hukuku Nazariyatı Hakkında Bir Etüd* (trc. Baha Arıkan, Ankara 1956, I, 19-20; *Kehhâle*, *Mu'cemü'l-mü'ellifîn*, XII, 283-284; Ahmet Özel, *Hanefî Fıkıh Âlimleri*, Ankara 1990, s. 72, 115; *Kâmûsü'l-a'lâm*, I, 512; H. A. R. Gibb, "Murâdî", *IA*, VIII, 654-655.

ḥakâ'ik. Birgivi'nin bir risâlesinin şerhidir (Süleymaniye Ktp., İbrâhim Efendi, nr. 496/3; Serez, nr. 4037). 4. *Mu'ribü'l-Avâmil*. Yine Birgivi'ye ait *el-'Avâmil*'in şerhidir (Süleymaniye Ktp., Süleymaniye, nr. 966/1). 5. *İ'râbü kelimâti's-şehâde ve'l-besmele ve'l-ḥamdele ve ḫavlihi te'âlâ*: "Ve ercûleküm ile'l-ka'beyn" (Süleymaniye Ktp., Serez, nr. 3840/6). Eserin ilk bölümü ayrıca *Risâle fî i'râbi kelimâti's-şehâde* adıyla müstakil olarak iki varak halinde istinsah edilmiş olup aynı kütüphanede kayıtlıdır (Giresun, nr. 128/2). 6. *Risâle fî'l-besmele* (Süleymaniye Ktp., Bağdatlı Vehbi Efendi, nr. 2046/20).

Kaynaklarda Güzelhisârî'nin ayrıca şu eserleri de zikredilmektedir: *Ḥakîku'l-ḥakâ'ik fî şerhi Risâleti'l-Birgivi fî'l-âkâ'id ve'l-aḥlâk*, *Tuhfetü'n-nebî fî şerhi ve tercemeti'l-Fıkhî'l-ekber li-Ebî Hanîfe*, *Eşrefü'l-meṭâlib*, *Zevku'l-vişâl fî rü'yeti'l-cemâl*.

BİBLİYOGRAFYA :

Güzelhisârî, *Menâfi'ü'd-dekâ'ik*, s. 3; *Osmanlı Müellifleri*, II, 38; Serkis, *Mu'cem*, II, 1578; Brockelmann, *GAL*, I, 478; *Suppl.*, I, 660; II, 428, 664; *İzâhu'l-meknûn*, I, 88, 261, 411, 421, 610; *Hedyyetü'l-ârifîn*, II, 454-455; Sava Paşa, *İslâm Hukuku Nazariyatı Hakkında Bir Etüd* (trc. Baha Arıkan), Ankara 1956, I, 19-20; *Kehhâle*, *Mu'cemü'l-mü'ellifîn*, XII, 283-284; Ahmet Özel, *Hanefî Fıkıh Âlimleri*, Ankara 1990, s. 72, 115; *Kâmûsü'l-a'lâm*, I, 512; H. A. R. Gibb, "Murâdî", *IA*, VIII, 654-655.

AHMET AKGÜNDÜZ

GÜZELYAZICI, Abdurrahman Şeref

(1904-1978)

Son devir din âlimlerinden,
vâiz ve müftü.

6 Mayıs 1904'te Selânik'in Petriç kasabasında doğdu. Babası Petriç müderrisi İbrâhim Edhem Efendi, annesi müderris ve hattat Hacı Ali Siyâmi Efendi'nin kızı Latife Hanım'dır. Dört yaşında iken babasını, dokuz yaşında iken annesini kaybeden Abdurrahman Şeref, Balkan Savaşı'ndan dolayı ağabeyi Abdullah Hulûsî ile birlikte Tekirdağ'ın Saray kasabasına göç etti (1912). İlk öğrenimini Petriç'te ve Saray'da yaptı. Daha sonra İstanbul'a giderek Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye Medresesi'ni (1924) ve Dârülfünun İlahiyat Fakültesi'ni (1927) bitirdi. Bu arada Süleymaniye Kütüphanesi'nde açılan kütüphanecilik kursuna da katıldı.

Abdurrahman Şeref memuriyet hayatına Millet Kütüphanesi'nde başladı (1927);